

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczta-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	Negyedévre . 2 frt — kr.
Egész évre . 6 frt — kr.	Egy hónapra — > 80 >
Félévre . . 3 > — >	Vidékre postán szállítva:
Negyedévre . 1 > 50 >	Egész évre 10 frt — kr.
Egy hónapra — > 60 >	Félévre . . 5 > — >
Helyben házhoz hordva:	Negyedévre . 2 > 50 >
Egész évre . 8 frt — kr.	Egy hónapra 1 > — >
Félévre . . 4 > — >	Egyes szám ára 4 kr

Bulgária megszállása.

Alig két hete, hogy a fiatal bulgár fejedelemség függetlenségének megteremtőjét, a fejedelmi dinasztia megalkotóját, hazájának legbiztosb támaszát és az orosz ravasz politikának legnagyobb akadályát — Sztambulovot — a judás pénzzel megvásárolt hitvány bérenczek gyilkos fegyverei örökre elnémitották: a művelt XIX. század nem kevés szegényére egy újabb gyilkossági merénylet történt, mert a fejedelem, annak kormányának érdeke és Oroszország hódító politikája egy második áldozatot is követelt.

Malakiev, a tatár bazárdzsiki volt prefektus, Sztambulovnak egyik leglelkesebb pártvezére, szintén orvul megtámadtatott és több törzsúrassal megsebesített. Hogy életben maradhatott, ezt nem a bérencz nagylelkűségének, hanem a véletlennek köszönheti.

Ezen második áldozat személye előttünk teljesen ismeretlen; nem ismerjük sem őt, sem pedig működését. Csak annyit tudunk róla, hogy ugyanazon elvet vallotta, mint Sztambulov.

Tehát itt nem az egyén nagyságát és a meggyilkoltatása által bekövetkezett vagy bekövetkező veszteséget akarjuk mérlegelni, de igenis foglalkozni akarunk magukkal azon szegényletes dolgokkal, melyek Európa homlokára egy ocsmány bélyeget sütöttek oda és melynek eltávolítására a művelt nyugat eddig még legalább nyilvánosan semmi kísérletet nem tett, sem pedig e galád cselekményeket meg nem torolta.

Valóban a józan gondolkodás, és a jobb érzés önkénytelenül is gondolkodóba esik; hogyan tűrheti meg Európa saját kebelében ily gaztettek ismétlését, hogyan nézheti el, hogy hitvány orgyilkosok fényes nappal és nyílt utcán rendőrök szemeláttára, akár egyik akár másik állam fiait — csak azért, mert saját meggyőződésüket követni s annak nyíltan is kifejezést adni merészelnek szóval más

politikai valláson vannak — orvul megtámadják s állatias kegyetlenséggel legyilkolják.

Vajjon a nyugati művelt államok nem érznek-e lelki furdalást és nem-e szökik a vér arcukba, hogy szemek előtt ily galád dolgok megtörténnek és ismétlődhetnek? vajjon nem-e gondolnak arra, hogy hallgatagságukkal ezt a szegényletes eljárást mintegy szankezionálják? és nem-e jut a »hodie mihi cras tibi« és hogy európai népek jelenlegi forogó és kedélyes állapota mellett a bulgáriai események náluk is precedensül szolgálhatnak, nembánomsági politikájuk árát kerservesen fizethetik meg?

Alig hisszük csalódhatni, ha azon véleményünknek adunk kifejezést, hogy az összes európai sajtó nyilatkozata után itélve, maguk is tudatában vannak a bulgáriai események ocsmány és véstretjetegető természetének, és hogy (a francia és orosz hivatalos világ és e két állam közvéleményének kivételével) mind meg egyeznek abban, miként a jelenlegi állapotok így sem meg nem tűrhetők, sem pedig fenn nem tarthatók.

Nagyon is tudatában vannak ők annak, hogy itt valamit tenni kellene, de a teendőtől irtóznak, mert az északi kollosszus képe, mint egy ijesztő mumus folyton előttük lebeg.

Bár indoklatlanul is, de félnek tőle, s így Oroszország megbénítja őket cselekvési elhatározásukban és megköti kezeiket, hogy vesztég maradjanak.

Egy hatalom sem akar ellene kezdeni, még kevésbé pedig a cselekvés terére lépni.

Sajnálattal kell bevallanunk, hogy ez az európai nagy hatalmakra egy olyan nagy segénységi bizonyítvány, melynek alapja az Oroszország által célzatosan terjesztett roppant erejére vezethető vissza, melynek tényleges létezését az orosz-román-török háboruban tanúsított harcoképesség hiánya, lassu mozgása, többrendbeli foggyatékossága, megbízhatlansága és fegyvel-

mezellensége már a maga valódi értékére alászállított olyannyira, hogyha esetleg Romániát szövetségesül megnyerheti, az a »beteg« Törökország egyedül is képes lett volna azt a félelmetes hadsereget összetiporni.

Ezt azonban mi hiába mondjuk, mert az orosz-tóli félelem Európa minden államában oly erős gyökeret vert és az ez iránti hit már oly szilárd meggyőződésbe ment át és utóbbi olyannyira megerősödött, hogy azt a legkézzelfoghatóbb bizonyítékok felsorolásával sem tudnók megingatni.

Irányulva a bulgáriai állapotok rendezésének éle egyedül csak ezen fejedelemség és nem egyszersmind Oroszország ellen is, biztosra vehetjük, hogy ott már a normális viszonyok rég vissza lettek volna állítva, ugy azonban kételkedéssel gondolunk arra, hogy a gyilkosságokról szomorú hírnévre vergődött fejedelemség által Európa a homlokára sütött szegényfoltot lemosni is igyekezzék.

Az emberiség és civilizáció érdekében a művelt világ már számtalanszor és számtalanszor lépett fel. — Vajjon nem tehetné-e meg most is azt, hogy Bulgáriát az ottani állapotok rendezéséig egy kollektív internácionalis haderővel megszállani?

Ez esetben Oroszország sem egyik, sem másik nagyhatalom részéről érdekeit nem láthatná veszélyeztetve s így ha bulgár testvérei iránt minden hátsó gondolatól mentes őszinte szándékokat táplál — egy illetén irányu intézkedéstől hozzájárulását meg nem tagadhatná.

Ha azonban ehhez hozzájárulását adni bármi okból is vonakodnék, ugy a maszkot dobná le magáról és már anélkül is elég nyilvánvaló perfid politikáját még nyilvánvalóbbá tenné, mely esetben azután már valóban nem maradna egyéb hátra, mint az élethalálharczot megvívni, mely különben előbb, vagy utóbb anélkül is be fog következni.

Ha tehát Európa a bulgár viszonyo-

kat békésen, de komolyan és őszintén akarná rendezni, ezt csak a fejedelemségnek internacionális haderővel történendő megszállása által érhetné el.

Egyedül egyik vagy másik európai hatalomnak azonban egy erre vonatkozó mandátumot adni, egyenlő lenne az orosz féltékenység felköltésével és az ezekből folyó konzekvenciák felidézésével, melyet ha békét akarunk, okvetlen el kell kerülnünk. s—

Perczel belügyminiszter Ischlben.

Laptársunk a »Magyar Állam« a liberális lapok azon hírére, hogy Perczel Dezső belügyminiszter Ischlbe érkezett, hogy ő felségének a folyó ügyekről, nemzetiségi kongresszus, egyházpolitikai törvények végrehajtása — jelentést tegyen — a következő megjegyzéseket teszi:

Vajjon nem tehetette-e meg ezeket a jelentéseket Bánffy miniszterelnök is, mikor Ischlben volt? Vagy megtette, de talán tanura van szüksége? Vagy Perczel kikorrigálja Bánffy előadását? Ha pedig az egyes reszortokba vágó kérdéseket csak az illető reszortminiszter adhatja elő, aminek ellenkezőjét számtalanszor láttuk Fejérváry báró utasításaiban és Wekerle bécsi megjelenéseiben hogy van az, hogy Erdély igazságügyminiszter nem járul a felség elé? Hiszen az egyházpolitikai törvények közül a házassági törvény az ő reszortjába tartozik és van róla jelenteni valója legalább is annyi, mint az anyakönyvek ügyéről. Uglátszik, Erdély igazságügyminiszter is úgy van az udvarral mint elődje Szilágyi Dezső. De hát mikor a princípális, Bánffy Dezső is ugyszólván csak elfelíroz a felséges ur előtt!

Kultuszminiszteri körrendelet.

Dr. Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter a polgári anyakönyvvezetés életbe léptetésére vonatkozólag a törvényhatóságokhoz körrendeletet intézett, mely így hangzik:

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

A szökevény.

— A »Tiszantul« eredeti tárczája. —
Írta: Bácsiházi Bérczy Margit.

Vig ünnep volt odafönn — az égből. — Minden szentek szentjét — az Urat zengette az egész mennyei chorus; az ő dicsőségétől vízhangzott a meny: az örök boldogság végzetlen birodalma. Az öreg Péter bácsi is jóakaró mosolylyal nyitogató a szent lelkek előtt a menyekbe vezető kaput. S az ujonnan jöttek siettek részt venni az általános hódolatban. Szóval mintha százszorosan ujult volna meg a mindennap újra kezdődő boldogság. Mialatt az Ur elégedetten tekintett végig seregén, egy pizse kis anyalkát vett észre, mely minduntalan félre tekintgetett, mint akinek valami nagyon érdekes dolog vonta magára figyelmét. Végre az ur maga is megsokalta az anyalka viselkedését és haragosan közeledett feléje. De midőn odaért uramfia mit látott? A menybölt volt egy kissé meghasadva s azon kandikált le a kis angyal, nagyra nyílt bémész szemeket vetve, midőn újabb és újabb dolgokat látott a földön; mert hát a földet nézte ő, ahol épen halottak napját ünnepelték.

Ilyent ő még nem látott. Egy nagy-nagy kert feküdt szemei előtt sok cifra kővel és keresszttel. Fekete ruhás emberek jártak-keltek benne, de mind oly busak voltak, — pedig virágkoszorukat vittek kezökben, s oly szép kis mécsék égtek itt, lobogó fáklyák amott. Anynyira elmerült, hogy nem vette észre az Urat, ki haragos tekintettel állott mellette. De kény-

»Jelen rendelettel egyidejűleg felhívtam az egyházi főhatóságokat, hogy a hatóságukhoz tartozó anyakönyvvezetőket utasítsák, hogy az általuk vezetett anyakönyvek azon példányaikat melyeket az 1894. évi XXIII. törvényzikk első paragrafusában értelmében a törvényhatóságoknak beszolgáltatni tartoznak f. évi szeptember hó utolsó napján, a szokott módon lezárják, s azokat f. évi október hó első felében az illetékes törvényhatóságoknak beszolgáltassák. Utasítom ennél fogva a törvényhatóságokat, hogy a menynyiben a jelzett anyakönyvi példányok f. évi október hó első felében be nem érkezének, azok beküldését záros határidő alatt szorgalmazza, s a netán mégis késedelmezőket további intézkedés végett nálam jelentse fel.

Ismét a trencsèni körirat.

Szalavszky ragaszkodási indítványa báró Bánffy Dezsőhöz mindennap egy-egy kudarcot jelent a kormányban. Legújában Somogy megye szavazta le a ragaszkodást és a bizalmat báró Bánffy Dezső miniszterelnök irányában. A kormányt annyira bántja trencsèni körirat vesszőfutása, hogy módokról kell gondoskodni, hogy vétessék le ez a körirat a törvényhatóságok közgyűlése napirendjéről. Erre Trencsènmegyének közgyűlése határozata volna szükséges és így nem lehetetlen, hogy Trencsènmegye rendkívüli közgyűlésén semmisítse meg a saját határozatát, a mi kényelmesebb a kormányban, mint valamennyi törvényhatóságban keresztülszenvedni a famózus körirat leszavazását.

A nemzetiségi kongresszusc.

A régóta vajudó nemzetiségi kongresszusra vonatkozólag ez idő szerint a rendőri köröket nagyon élénken foglalkoztatja az a kérdés, hogy a kongresszus bejelentésének, mely időben kell megtörténnie, hogy annak megtartására nézve még idejekorán dönteni lehessen. Az eddig fennálló rendeletek szerint a következő eljárás a mérvadó: »Az 1848. évi 216. belügyminiszteri rendelet szerint, azok, kik népgyűlést összehívni szándékoznak, ennek idejét, helyét és célját legalább 24 órával előbb a városi törvényhatóság elnökének írásban bejelenteni tartoznak. Az 1868. évi 128. belügym. rendelet pedig akként intézkedik, hogy

telen volt elmosolyodni, midőn az angyal együgyű pófáskáját észre véve.

Visszament tehát trónusára s maga elé hívatta.

A kis anyalka kikapott. Szentül megígérte, hogy többé nem lesz kíváncsi. Mult az idő; a kis anyalka nőtt, de vele nőtt bánata is, mely a föld felé vonzotta. Pufók arca halvány lett mosolya szomorú. Az Ur megsánta s elhatározta, hogy teljesíteni fogja az anyalka kívánságát; nem bírta nézni, mint szomorkodik a mindenki kedvence.

A kis anyalka nagyot ugrott örömben, midőn az Ur határozatát meghallá: a következő perczben már megindult a föld felé. Ez volt kívánsága: fele uton azonban visszatért, kérte az Urat, hogy védje meg őt a legnagyobb veszedelem ellen. Az Ur egy darabig gondolkodott, aztán két finom kis szárnyat tön az angyal vállára, mondván: míg ezt a két szárnyat viseled, szived ne ismerje a szerelmet.

Ezzel utnak engedé, gondolván, hogy a sokféle földi nyomorúságok ugyis nemsokára visszaüzik a kis szökevényt.

Mikor elérte az anyalka a földet, a tavasz ébredését ünnepelte a nagy természet.

Az anyalka ezalatt vígan repült tova s megérkezve leült egy kis patak partjára pihenni. Tulajdonképen még nem tudta, mit kezdjen, de elhatározta, hogy megszemléli a világot, s megkeresve magának a föld legnagyobb kincsét, magával viszi azt az égből.

El is indult volna mindjárt, de nem tudta merre menjen először.

De meg volt akadva nagyon; most látta csak, minő vakmerő vállalatba fogott. Amint ott busulgatott egyszerre mellette termett az

a népgyűlésnek helye és órája a hatóság főnökének előre bejelentendő s minden népgyűlés, mely előleges bejelentés nélkül tartatnék meg, a hatóság által feloszlatandó.«

E miniszteri rendeletek szabályozzák a bejelentés köteleességét, de semmiféle tételes intézkedés nem foglaltatik törvényeinkben és rendeleteinkben aziránt, hogy mi történik, ha valamely népgyűlés minden előleges bejelentés nélkül tartatnék meg és a hatóság csak utólagosan szerezne erről tudomást.

Mindez ideig a bejelentés nem történt meg és mivel már csak kevés óra hiányzik a bejelentési határidő leteltéig, nem lehetetlen, hogy a kongresszus tervezői elálltak annak megtartásától.

Valószínűleg azért, mert ők a kongresszus betöltését remélve, ily olesó eszközökkel akartak érdekeik számára fegyvereket kovácsolni, de mivel e reményük a kormány magatartása folytán füstbe ment, a kongresszus megtartásával nagy fiaskótól kell tartaniok és ezért azt inkább meg se tartják.

Ezek a vélemények keringnek hivatalos körökben; meglehet azonban, hogy még megtörténik a bejelentés, amely esetben a főkapitány már elkészült az arra megadandó határozatával. Talán nem kell kiemelni, hogy a főkapitány határozata a kormány előleges jóváhagyását bírja és esetleges felebbezés a dolgokon már nem változtatna.

A magyar államvasutak bevételeinek esökkenése.

A magyar államvasutak igazgatósága az eddigi gyakorlattal ellentétben, még mindig nem tette közzé a június hónapról szóló bevételi kimutatásokat. Oka ennek, mint beavatott körökben tudni vélik, az, hogy a június havi bevételek mintegy két millió defizitot tüntetnek fel az előiránnyal és a múlt év eredményével szemben s ezt a tetemes hiányt az államvasutak igazgatósága a félévi statisztika kedvező színben való feltüntetésével szeretné lehetőleg elfödni. Annál sajátságosabb ez a tetemes defizit az államvasutaknál, mert ugy az osztrák vasutak, mint a többi magyarországi vasutak június havi eredménye nemesak kielégítő, hanem fényes.

erdő remetéje, és nyájasan szólítja meg: Mit busulsz itt te kis angyal, hogy kerültél ide?

Erre a kis angyal elmondá, hogy ő bizony az égből szökött le a földre, a mely neki anynyira megtetszett s kérte az aggastyánt, mondaná meg neki, hol található a föld legnagyobb kincse, mert ő felakarja vinni magának az égből. A remete fejét csóválta. A földön, ugymond, nincs olyan kincs, mely megérdemelné, hogy magaddal vidd. Am ismerék egy régi — régi mesét, mely azt mondja, hogy az Ur csak egy kincset adott a földnek — a szerelmet, de mert az emberek nem érdemelték meg ezt a boldogító ajándékot, elhatározta, hogy ezental a szerelem ne csak a boldogság hanem a keservek forrása is legyen. S azóta a világ átka és áldása a szerelem. Az anyalka áhíatosan hallgatá, aztán megköszönve a hallottakat tovább ballagott.

Az embereket akarta fölkeresni s a szerelmet. Utja egy nagy sűrű erdőn vitte keresztül. Már jó darabig ment, mendegélt, midőn észre vette, hogy eltévedt.

Ekkor félelmében kiáltozni kezdett, de senki sem hallotta. Majd meg gyors futásnak eredt, mignem kimerülten rogyott le egy barlang előtt. Éhes is volt, fáradt is. Elaludt.

Mire felébredt egy csodaszép tündért látott maga előtt.

Az anyalka eleinte megijedt, de a tündér nyájasan mosolygott feléje. Tudom, mért jöttél e siralomvölgybe — mondá.

Vigyázz! anyalka, a föld csak messziről szép, a tavasz, zöld lombok, a rét, a zengő madarak, — mind muló; eljön az ősz s a lomb, rét elhervad, a zengő madarak elhallgatnak. Hideg fagyos lesz minden. De van egy

† Dr. SCHWEIGER REZSŐ.

1861—1895.

Egy szép reményű ifju pap élte aludt ki tegnap, mely hosszú időn át hervadt lassan, mint a virág, melynek tövén titkos féreg fogarág s fogyott el lassan, mint a gyertyaszál, mely elhagyott üres szobában áll... az az nem, mert hisz a gondos ápolás nyújtotta Isten után ennyire is életét.

Nem jött váratlanul ez a halál, mégis mély gyászt hozott; mert hisz ki ne illetődnék meg egy nem is 34 éves, derék pap ravatalánál, kinek rövid élete sok szép reménynek zálogát képezte Isten dicsőségére, a lelkek üdvére, a haza és az emberiség javára.

Elmondható róla az írással: „Rövid időn rége levén, sok időt töltött be, mert kedves volt Istennek az ő lelke.” (Bölcs. 4. 13, 14.)

A boldogult életrajzi adatai a következők: Királymezőn, Máramaros-megyében született 1861. november 2-án. Atyja, ki pár év előtt hunyt el, kir. kincstári tisztviselő volt. Özvegy öreg édes anyja, ma is él s csak ágyhoz szegző betegsége tartotta távol legkisebb fia beteg ágyától.

A szegényebb anyagi viszonyok között élő jámbor szülők kitűnő vallásos nevelésben részesítették számos gyermeküket, kik közül tizenkettőt neveltek föl teljes nagykorúságig. A ma is élő férfiak közül van két ügyvéd, 1 mérnök, 1 gyógyszerész.

A boldogult elvégezőszülei körében elemi iskolai tanulmányait 11 éves korában a máramaros-szigethi gymnasium növendéke lett; hol az első osztályt kitűnő eredménnyel bevégezvén a b. e. Biró László volt szatmári megyés püspök utáni széküresedés alatt b. e. Némethy József szatmári káptalani helynök a Jézus-társasági atyák kitűnő vezetése alatt álló szatmári convictus alapítványos növendékei közé vette föl. A gymnasium 6-ik osztályt itt kitűnő sikerrel elvégezvén, kora ifjuságától ápolt hajlamát követve a szatmári papnövendékek közé vétette föl magát s mint ilyen végezte el a szatmári gymnasium két felső osztályát.

A kitüntetéssel érettnak nyilvánított papnövendéket dr. Schlauch Lőrincz bíbornok püspökünk, akkori szatmári megyés püspök teológiára a bécsi egyetemre küldötte, hol, mint a Pázmáneum növendéke annyira kitűnt, hogy előjárói IV. éves hittanhallgató korában főduc-torrá tették s oly jeles ajánlással bocsátották haza tanulmányainak befejezése után, hogy me-

gyés püspöke 1884. őszén a fiatal papot, bár fiatalsága miatt csak szerpappá szentelhetette azonnal udvarába vette, mint actuariust, ki egyszersmind hitoktatói tisztet is teljesített. 1885. április 14-én szentelte áldozópappá őt, ki időközben megszerezvén a bécsi egyetemen a hittudori koszorút, 1886-ban egyházmegyei hivatali iktatóvá nevezetett.

Lelkiismeretességével lankadatlan szorgalmával s hűséges ragaszkodásával annyira megnyerte főpásztorra tetszését, hogy midőn 1887-ben ez, váradi püspök lett, kedvelt udvari papját is magával hozta, a váradi egyházmegye papjai sorába bekebelezte s kinevezte egyházmegyei hivatali iktatóvá, 1888-ban szentszéki aljegyzővé, 1889-ben szentszéki hites jegyzővé s püspöki szertartóvá, majd 1890-ben titkárává, 1893. szeptemberben szentszéki ülnökké nevezetett ki a boldogult s a múlt év nyarán azon kitüntetés érte, hogy XIII. Leó pápa ő szentsége tiszteletbeli káplánjai sorába emelte római útja alkalmával, hová a bibornoki kalap ünnepélyes átvételére utazott főpásztorát kísérte.

A tüdővész csirákát már rég, magában hordhatta s tán ez volt az oka gyenge szervezetének és izgatott természetének, mely nemes lelkének sok küzdelmébe került, gyöngye szervezete azonban igen szívósnak bizonyult s bár már 1893. karácsony előtt komolyabban jelentkezett a baj, előbb római ut. majd a múlt évi Ischli fürdőzés meglehetősen helyrehozta.

Múlt évi augusztus második felében ismét jelentkezett a baj, melyet a leggondosabb orvosi kezelés sem birt teljesen megszüntetni. Az orvosok, köztük két országos szaktekintély kikkel a főpásztor beteg titkárárt ismételt vizsgáltatta, déli vidéket ajánlottak; de mert nem volt még constatalható a baj mibenléte, a beteget nem lehetett rávenni a déli vidékre való távozásra annál kevésbbé, mert a múlt téli rendkívüli időjárás is visszariasztólag hatott rája. Végre midőn f. évi márczius elején láz is jelentkezett, amint kissé jobban lett, elment előbb Abbáziába, majd Lussin szigetre. Itt azonban már localizálódott a tüdőgümőkór, mely ágyba döntötte s haza kívánczolt. Utána ment testvérével, dr. Schweiger Ede helybeli ügyvéddel nagy péntek éjjelen hazaérkezvén, ágyba került és azóta élete egy hosszú haldoklás volt, melyet csak olykor-olykor derített fel a reménynek egy-egy megvillant halvány sugára.

Jézus szíve szerinti papra vallott a boldogult egész papi élete, s amilyen volt élete olyan halála. Boldogok, kik az Urbaa halnak el!

Az Ö. V. F. N!

Nagyvárad város közügyei.

Városi közgyűlés.

- Augusztus 8. -

Nem igen nagy érdeklődés mellett tárgyalta le tegnap Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a 33 pontból álló tárgysorozatot augusztus havi rendes közgyűlésén. — A közgyűlés képe a rendes volt. Ugyanazok beszéltek tegnap is, kik rendes szónokai a városi közgyűléseknek, kik felszólalnak bármily ügy kerül is szőnyegre, kiknek az a fő, hogy beszélhesse-nek, hogy aztán beszédjüknek van-e reális értéke, értenek-e a felvetett dologhoz vagy nem? — az nekik mindegy. Kicsinyes gyanúsítgatásokkal és közbeszólásokkal elveszik az időt más fontosabb tárgytól és néha hamis logikával sikerül meggyőzniök a bizottsági tagokat és igaztalan határozatokat oktrojálnak a városra. — Szerencse, hogy ez ritkán történik meg s a közgyűlés elveti legtöbbször az e fajta indítványokat. Ilyen féle felszólalások jellemezték a tegnapi közgyűlést is, mely azonban nagyon helyesen egyszerűen napirendre tért felettök.

A gyűlés lefolyásáról tudósítónk a következőket írja:

A pont 3 órakor megnyitott közgyűlésen dr. Beöthy László főispán elnökléte alatt jelen voltak:

Balogh Döme, dr. Baróthy Ákos, dr. Berkovics Ferencz, Beczkay Lajos, Déry János, Frankó Endre, dr. Friedländer Sámuel, Gyöngyössy Lajos, Guttmann József, Hlatky Endre, Knapp Ferencz, Kunyhóssy János, Mezey Mihály, Mészáros József, Milibák József, Róz Ignác, Serdült Bálint, Stark Gyula, Szokoly Tamás, Weisz Károly, Grünwald Henrik, Gyaló-kay Lajos, Kunz Gusztáv, Rendes Vilmos, Sal Ferencz, Sebestyén Lajos, Szeghalmi Bálint, Rác Mihály, Dús László, ifj. Rimler Károly, Busch Dávid, Ragány János, Komlóssy József, Jablonszky Emil, Tóth Márton, Szűts István.

Az ülés megnyitása után Rác Mihály főjegyző felolvasta a lapunkkan már napokkal ezelőtt közölt polgármesteri rendes havi jelentést, melyet tudomásul vettek.

Apróbb ügyek.

Azután tudomására hozták a közgyűlésnek, hogy Kolozsváron ő felsége látogatása alkalmából a jövő hónapban Nagyvárad városa egy küldöttség által fejezi ki hódolatát, mely a következő tagokból fog állani: Palotay László, dr. Grósz Albert, Mezey Mihály és Bölönyi József.

Kovács Ákos kiskabai birtokosnak azon nemes tettéért, hogy atyja halála alkalmából 200 frtot küldött Sal Ferencz polgármesternek, hogy azt a város szegényei közt valláskülönbség nélkül ossza ki, jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak. A kiosztás múlt hó 25-én már meg is történt.

Tudomásul vette a közgyűlés a belügyminiszter azon leiratát, melyben tudatja, hogy Nagyvárad város és Biharmegye területére nézve anyakönyvi felügyelővé Szunyogh Lóránd b.-ujfalusi főszolgabíróvá nevezte ki.

Elhalasztott ügyek.

Cziáky János köztér átengedése iránti kérvénye tárgyában, továbbá a következő ügyekre vonatkozólag a határozathozatalt a jövő szeptember havi közgyűlésre tűzték ki:

A peczeszöllői volt sörgyár és tartozékai eladása iránt.

A Klein Henrik és Végh Mihály részére eladandó köztér iránt.

A Szücs Sámuelnek átadandó köztér átengedésére vonatkozólag.

A Halbrohr Sámuelnek átadandó köztér iránt.

A szőlőtelep kibővítésére vonatkozólag.

Ezen ügyekben a jövő havi közgyűlés fog véglegesen dönteni, még pedig a megjelent közgyűlési tagok számára való tekintet nélkül.

virág mely a jégmezők között is virul, egy bájos virág, melynek neve szerelem. Ennek a virágnak a méze üdvöt s mérget rejt magában, s ez az, a mit keressz anyalka. De óra intelek, mondj le szándékról még nem késő! Térj vissza a honnan jöttél s ne ohajtsd megismerni a szerelmet.

Az anyalka itt is megköszönte a tanácsot s tovább indult.

A tündér pedig sirva korult barlangjában a friss zöld mohára, mert a kis angyal már elment, talán örökre!

Az anyalka most már tudta, mért adta az Ur neki a két kis szárnyat. De ez őt, mint afféle, kis kíváncsi, durezás anyalkát, cseppet sem vigasztalá, sőt még inkább elhatározá, hogy mindenáron megismeri a szerelmet. Kicsiny szívét eltöltte a vágy az ismeretlen földi boldogság után. S a tündér szemei oly szépek voltak — de oly szépek!

Ilyen hasonló gondolatok között érkezett az anyalka a menny kapuja elé. Szent Péter a csodálkozástól nem tudott hová lenni, midőn az anyalka poros lábait, busan logó fejecskéjét s megtépázott szárnyaeszkáit észrevév. De mégis bebocsátá.

Az anyalka gyorsan besurrant s egyenesen az Ur lábai elé borult. Uram, — könyörgött, — most, hogy láttam a földet, jobban vágyom utána, mint valaha, engedj vissza, de vedd le ezeket a szárnyakat, meiyek ónsulylyal neheznek rám.

S a tündér szemei oly szépek, — de oly szépek! —

Az Ur mélyen elszomorodott arra a gondolatra, hogy legkedvesebb angyalát elveszti, de mivel azt sem akarta, hogy az anyalka

bánatában meghaljon, teljesíté kívánságát s levéve szárnyait útnak bocsátá, remélve, hogy előbb-utóbb csak visszajön véglegesen.

Az anyalka ismét útnak volt a föld felé.

Mire leérkezett már nyár volt; az enyhe tavaszi szellő helyett, a forró nyár lehelete érinté arcát. Picziny lába mélyen süppedt be a rét buja zöld fűvébe. Az erdő sűrű lombja között is édesebben, szerelmesebben hangzott a madárdal. Persze, hogy az erdőben volt ismét az anyalka. A tündér barlangját ment felkeresni. Most már tudta, miért voltak oly szépek a tündérek szemei! Bizony mi zagadás benne, az anyalka fülig szerelmes volt. Menyire örült a tündér, midőn az anyalkát visszatérni látta!

El is határozta a kis angyal, hogy ezentul a földön marad, hogy együtt örülhessen a szerelmes tavasz fakadásával s együtt zokogjon a bánatos őszi szellővel. Hiszen csak azért hagyta oda égi honát, hogy szerelmének éljen a szép, a fenséges természet öln.

Egyik év a másik után mult, de az anyalkát hiába várták odafönn. Nem egyszer láttam bámolni egyik-másik bohó anyalkát eltűnt testvérkéjük után! Az Ur azonban elhatározta, hogy ezentul szigoruan fog ügyelni rá, hogy a menybolton szakadás ne támadjon, s az anyalkák közül egyetlenegyét sem fog többé leengedni szárny nélkül.

Azóta az anyalka vigan éli világát egyelőre, szó sincs róla, hogy vissza menjen előbbi honába. A kis szökevény jobban szeret köztünk maradni. Sokszor megjelenik a szenvedők között, hogy bánatukat enyhítse, de nem hiányzik a boldogok között sem, a kikkel együtt örül. Ki látta?

Pályázatok.

A Rozvány Sándor kórházi biztos halálával megüresedett állásra a pályázati határidőt jövő hó 9-ikére tűzték ki, szintugy a Nagy Lajos városi fogalmazó lemondásával megüresedett helyre is.

A tűzéraktanya ügye.

Az 1893. év január 12-én tartott városi közgyűlés elhatározta, hogy a várból kivonuló tűzértség részére 200.000 frt költséggel egy laktanyát épített, melyért a kincstár évi bérül 12360 frtot ígért fizetni. Mivel azonban időközben az az értesítés jött, hogy Nagyváradon ezentul nem 3, hanem 4 üteg tűzértség lesz elhelyezve, az épületet nagyobbra kellett tervezni, miáltal annak költségei 350.000 frtra ruggnak s az évi 21.500 frtra emelkedett az előzetes tervek szerint.

A honvédelmi miniszter azonban még nagyobb kaszárnyát kíván, minek folytán az újabb tervek szerint a tűzértségi laktanya 555.778 frt. 95 krajczár költséggel a következő épületekből állana:

Két földszintes épület 19.681 forint 76 krajczár.

Egy emeletes tisztalak 40.506 forint 55 krajczár.

Egy emeletes altiszti épület és irodák 48.733 frt 33 kr.

Egy földszintes épület, konyha és markóányosság, vívó- és torna teremmel 29.171 frt 98 kr.

Két egyemeletes legénységi laképület az előbbeni épülettől jobb és bal felé 100.053 frt 74 kr.

Földszinti kovácsműhely 16.224 forint 84 krajczár.

Legénységi lovak istállója 75.560 forint 07 krajczár.

Egy felszerelési raktár 10.757 forint 31 krajczár.

Lőszerelvényi épület 11.045 frt 17 kr.

Beteg lovak istállója 5.922 forint 34 krajczár.

Két szekérszín 21.992 frt.

Löveg és szekérszín 7.671 forint 01 krajczár.

Fedett lovagló épület 32.954 forint 45 krajczár.

Nyitott szín épület 1.425 frt.

A külső munkálatokkal együtt a laktanya 555.777 frt 95 krba fog kerülni, melyből azonban az építő cég 10—15%-ot azaz 50—80.000 frtot bizonyára el fog engedni, miért is a laktanya körülbelül egy félmillióba fog kerülni, melynek fedezésére a regále kártalanítási tőkét használják fel, a még fentmaradó 175.000 frtot pedig valamely fővárosi pénztintezettől veszik fel törlesztéses kölcsönre.

A tanács indítványozta, hogy az árlejtést tűzzék is ki mindjárt, mint a közgyűlés, Friedländer Sámuel hozzászólásai daczára, melyben azt igyekezett bebizonyítani, hogy a kincstár által fizetendő évi bérösszeg nem elég nagy, 21 szavazattal 19 ellenében elfogadott.

A téglagyár ügye.

Dr. Szabó Ferenc és társai 4846 frt 10 krért megvettek a várostól egy darab földet egy téglagyár számára. Azonban habár azt birtokubba vették, többszöri felszólítás daczára se fizettek egyetlen krajczárt sem a városi pénztárba, miért is a közgyűlés elhatározta, hogy pert indítanak Dr. Szabó Ferenc és társai ellen.

Mely utczákat kövezik ki legközelebb?

A közgyűlés egyhangulag elfogadta a jelen és a folyó évben megejtendő kövezésre nézve a következő tervet:

A folyó évben elkészítendő: a közkórhámmelletti Páris-patak-hid aszfaltozása, az uriteczának az akadémiával szemben levő járdája használt kockakövel, az Ujsor Ländler-Hanzlián kövel s alsó része az Erzsébet-árva, ház előtt makadamjárdával. Nagy-Páris-utczát továbbá az egészségügyi bizottság kívánságához képest Páris-utczát és Kispereczes-utczát egész szélességben Körözkövel. Szaniszló-utczát aszfalttal. Továbbá Nagy-Magyar-utca felső részét Ór-utczáig aszfalttal. Ez az összes munkálat mintegy 45.500 frtba kerülné.

Az 1896. évben elkészítendő a reáliskola melletti Körös-part, a lejáró utczák és Kossuth-utca folytatása Széna-utczáig Ländler-kövel, Kert-utca külső része a Peczé-hid-tól, a Széchenyi-tér déli oldala aszfalttal, az összes bérkocsi megállóhelyek, továbbá a vasfürdő mellett szélesebb új hid építése. Az összes munkálat mintegy 100 ezer frtot igényel melyből a háztulajdonosok mintegy 12.000 frtot térítenek meg. Ezenkívül kavicsoltatnak és rendeztetnek Alsó-Kis-Körös, Kis-Peczé, Kis-Magyar, Kiskut, Nagykut stb. utczák s a főutca kijavittatik.

Elutasították:

Schenker Mihály és Klein Sámuel az iránti kérvényét, hogy a Peczé-utca kiújításához felajánlott járuléki fizetése alól felmentessenek, továbbá Fein Ignác és Grünberger Jeremiás térbér leszállítása iránti kérvényét, a közgyűlés elutasította.

A felső és alsó gyalog hidak ügye.

A felső gyaloghíd vámszedési jogáért, a megtartott árverésen legtöbbet ígért Fischer Hermann: 1200 frt 99 kr, az alsó hidért pedig Andrási György 1695 frtot, Zák János pótajánlatot adott he, melyben a felső hidért 11000 frtot, Grósz Salamon pedig szinte pót ajánlatban az alsó hidért 1700 frtot ígért, mi Andrássy Györgynek tudomására jöven ujabban 1795 frtot ígért. A tanács javaslatát, melyben azt indítványozta, hogy a legtöbbet ígérőkkel kösse a város a szerződést elvetették, Kunyhósy János felszólalása után, ki azt javasolta, hogy szőlítsák fel az eddigi bérlőket s ha azok hajlandók megadni az eddig fizetett összeget, nekik adják ki a hidak vámszedő jogát.

Az ósüi út.

A kereskedelmi miniszternek az ósüi vasúti állomáshoz vezető ut építési és fentartási költségeihez való hozzájárulásra vonatkozó leirat ellenében a közgyűlés elhatározta, hogy felír a kereskedelmi miniszterhez s felvilágosítja a tévedésről, melybe őt valószínűleg a kamara felterjesztése ejtette, mert az ósüi állomást a város nyugati határán fekvőnek jelezte, holott ez állomás a megye határában fekszik sőt még a hozzájáró ut is kizárólag annak területén van.

Apróbb ügyek.

A v.-velencei köröspartnak a Knapp Ferenc és trsa telke alatt kőpárházzammú építése által leendő biztosítása tárgyában a tanácsot megbizta a közgyűlés, hogy az árlejtés kiürását és egyéb szükséges intézkedéseket eszközölje.

Zemplén-vármegyének pártolás végett megküldött azon átiratát, hogy a városok és megyék az orsz. kiállításán magukat banderium által képviseltessék; a közgyűlés egyszerűen tudomásul vette, mert a banderium alakítása a régi vármegyékre való kegyeletes visszaemlékezésben leli indokát s így a városok részéről lovasbanderium küldése teljesen indokolatlan.

Fassie Sándor t. rendőr alkapitánynak 6 heti szabadságot engedélyeztek.

A város esatornázása.

Igen fontos momentuma volt a közgyűlésnek, midőn a tanács bemutatta a város általános esatornázási előmunkálatokra vonatkozó vállalati szerződést s azt indítványozta, hogy a szerződést a budapesti Walsér Ferenc-féle részvénytársasággal kössék meg.

A közgyűlés a javaslatot elfogadta. Néhány kisebb apró-cseprő ügy elintézése után a közgyűlés 5 órakor véget ért, miután még a főispán Szokolay Tamást egyszer rendreutasította egy kifejezése miatt, melyet Busch Dávid városi főmérnökkel szemben használt, kinek eljárását törvénytelennek nevezte.

NAPTÁR.

— Augusztus 9. —

Péntek, Róm. kath. Román vt. Prot. Román. Gör. kelet július 28. Nikánor, Izr. Ab. 19.

Nap két 4 óra 35 p., nyug. 7 óra 3 p. Hold kelte 8 óra 28 p. nyug. 8 óra 19 p.

Aug. 12. Rendkívüli megyei közigazgatási ülés.

.. 20. Iparos ifjaknak kirándulása Dobrest és vidékére.

.. 23. Iparos ifjak önképzőkörének közgyűlése.

Október 7. Katonai lövésár Nagy-Szalontán.

.. 9. Katonai lövésár Nagyváradon.

.. 12. Katonai lövésár Er-Mihályfalván.

A vendéglátó királyi udvar Ischlben.

(Saját tudósítónktól.)

Ischl, 1895. aug. 6.

Augusztus 6-án gyönyörű reggelre virradtunk; a tegnapi eső után egészen kitisztult a levegő s a lehető legkellemesebb idő lett, mint ha csak kedvezni akart volna az ég a magas vendégeknek.

Már korán reggel nagy sürgés-forgás támadt a hotelben, egymást érték az aranysegélyvel diszitett fehérparipás udvari fogatok. Időről-időre kordont kellett vonni a Pfarrgas-sén, hogy e fogatok akadály nélkül közlekedhessenek.

Ő Felsőge még délelőtt meglátogatta a román királyt, ugyszintén a főhercegeket; Goluchowszky külügyminiszter teljes másfél órán át beszélgetett Károly román királylyal ami nem kis föltűnést kellett.

Alig tudott kijönni tőle. Az utczán egész délelőtt nagy sokaság tolongott.

Délután két órakor volt az ebéd a császári villában, melyre a főhercegeken s a romániai vendégeken kívül egyedül Goluchowszky volt hivatalos

Fél négykor már ismét a hotel udvarán állottak az udvari fogatok, tomboltak nagy türethetlenségben a fehér paripák.

Nemsokára ő felsége magas karsu alakja tünt fel a lépcsőkön, lesietett könnyed, gyors léptekkel a főségekhez. Pár perez mulva a román királynővel karján visszajött; utánuk a román király Lajos Viktor főherceggel. Erzsébet császárné nem volt látható közöttük. Az első kocsiban ő felsége a román királylyal, a másodikban a román királyné Mária Valéria és Gizella főhercegeasszonyokkal, a harmadikban Lajos Viktor és Salvator főhercegek ültek. A negyedik kocsiban Goluchowszky, aki tehát még a kirándulásra is kísérte őket. A felségek Stroblig kocsin mennek, onnan gőzhajóu St.-Wolfgangig. Onnan a fogaskerekűm a remek Schafberg csúcsára. A gyönyörű, eső utáni tiszta időben a legszebb látvány fog szemük elé tárulni.

Este a színházban ismét theatre paré Gené „Fledermaus” című vidám operettjét adják.

A román felségek holnap délelőtt 11 óra 53 perczkor hagyják el Ischl.

Giulio Luncasproni.

UJDONSÁGOK.

* **Bibornokunk részvéte.** A biboros püspök, ki tilkára halálakor már utban volt hazafelé Ischlből utközben értesült távirat utján azon nagy veszteségről, melyet a katolikus klérus szenvedett, szintén táviratilag adott kifejezést mély fájdalomnak s egyidejűleg közli a temetésre vonatkozó utasításait. A temetési szertartást Winkler József v. püspök, prépost kanonok fogja végezni.

* **Uj egyetemi tanárok.** A király — mint a hivatalos lap tegnapi száma közli — dr. Alexander Bernát egyetemi magán- és középiskolai rendes tanárt, a budapesti tudományegyetemen a bölcészet történetének nyilvános rendkívüli tanárává a rendszeresített illetményekkel, a kolozsvári tudományegyetemen a francia nyelv- és irodalom részére szervezett tanszékre dr. Haraszi Gyula, budapesti tudományegyetemi magán- és állami főreáliskolai rendes tanárt a rendszeresített illetményekkel nyilvános rendes tanárrá nevezte ki. Dr. Haraszi Gyula régebben a nagyváradai állami főreáliskolának volt lelkes tanára.

* **Temetés.** Takácsy Sándorné hült tetemeit ma délután kőfaragó-utcza lakásából helyezték örök nyugalomra. A temetési szerződést Pakala Tamás főtisztelendő ur végezte. Minek végeztével a megboldogult diszes érzekoporsóját a temetkezési intézet dísztestőrjei a 4-es fogatu üveges gyászkoocsra helyezték s megindult a gyászmenet, elől a főt. papság kiket a koszoruvívő koesi követett, mi telve volt szebbnél szebb koszorukkal; a koszoruk közül feljegyzésünk szerint:

Hü hitvesnek, imádott anyának — szerető férje és gyermekei.

Zigre Miklós és családja — rokoni szeretettel. Grám testvérek — tiszteletük jeléül.

Papp György és családja — a szeretett jó rokonnak.

Rek család — kedves jó Nina néniének.

Beczky Lajos és neje — tiszteletük jeléül.

Veisz Bernát és neje — részvétellel.

Csáky család — a legjobb rokonnak.

Tomory Anasztázné — feledhetlen jó testvérnek.

Szeretett nagynénének — Erzsi és Stáneci.

Szeretett jó rokonnak — Miklós és János.

A jó Nina néniének — Diamandi Miklós és József.

Ház Sándor — szeretett testvérnek.

Ház család — szeretett rokonának.

A gyászkoocsin, mit nagyszámu résztvevők és kocsisor követett, az elhunytat a gör. kath. templomba vitték, hol gyászmisét mondott Pokala Tamás főtisztelendő ur, mely után a megboldogult teteme a bonai kúti temetőbe lett átvadva az anyaföldnek.

A diszes temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyvárad-i disz temetkezési intézete rendezte a legnagyobb rendben.

* **A halál torkából.** Almádi, balatoni fürdőhelyen egy fővárosi mérnök fiatal felesége fordás közben a Balatonba mélyen be talált menni és oly helyre jutott, hogy alámerült. Mikor a víz felvetette segítségért kiáltozott és nem hasztalan, mert Óváry Ferencz országgyűlési képviselő utánna uszott és kimentette a hullámok közül. Ebert uszómeister segítségével.

* **Millenium** név alatt az államvasutak fenhatósága és annak budapesti városi menetjegy irodája vezetése alatt oly vállalat alakult mely a jövő évben Budapesten tartandó Ezredéves Országos Kiállítás meglátogatóknak módot nyújt kedvezményes vasuti utazásra és mérsékelt áru már most is biztosított elszállásolásra és pedig ez utóbbit az összes előkelő vendéglőkben és kávéházakban, ugy a főváros, mint a kiállítás területén. Összköltségek a vasuti menettérti jegygyel és 2, 3, 4, 5 napi teljes ellátással 12 frttól fölfelé. A másik figyelemre méltó előnye a fenti vállalatnak az, hogy a kibocsátandó fizetések kiegyenlítésére részletfizetést köt ki, illetve enged meg.

* **Hullám sir.** Két kis fiu fürödni ment a Berettyóba, poklostelek és szentlázár között. Az egyiket hirtelen elkapta a víz s a másik fiu igyekezett kiszabadítani, de őt is elkapta az ár. Mindketten belefultak, de kilétüket ez ideig nem sikerült megállapítani.

* **Halálozások.** Lapunk más helyén megemlékszünk dr. Schweiger Ede püspöki titkár elhunytáról. It adjuk azonban az egyházmegye és a bánatos anya gyászjelentését: A nagyvárad-i szert. egyházmegyei hivatal és özvegy Schweiger Józsefné szül. Teleházy Antónia mint anya, gyermekeivel, unokáival és dedunokáival együtt bánatos szívvvel, de a látogatásaiban is imádandó isteni Gondviselés szent akaratán való megnyugvással tudatja, hogy Dr. Schweiger Rezső pápa ő szentsége tb. káplánja, szentszéki ülnök és püspöki titkár folyó hó 8-án délelőtt 1/4 11 órákor életének 34-ik, áldozópapságának 11-ik évében, hosszas szenvedés után, a szentségekben gyakorla átjatosan részesülvén, az igazak halálával visszaadta lelkét Teremtőjének.

Az Urban elhunytak hült teteme folyó hó 10-én délelőtt 1/4 10 órákor a nagyvárad-i szert. püspöki palotában beszenteltetvén, a nagyvárad-olasz plébániatemplomban tartandó engesztelő szentmise-áldozat után fog a nagyvárad-olasz sarkertben a boldog föltámadás reményében elhelyeztetni. Ezen végtisztességre a boldogultnak paptársai, rokonai, barátai, ismerősei és a keresztény hívek tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1895. augusztus 8. Az örök világosság fényeskedjék neki! — A következő gyászjelentést is vettük: A megtört szív földalmával jelentjük, hogy Hummel Károly életének 69-ik évében Magyarpatakon e hó 3-án reggeli 7 órákor hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után örök álmra hunyta le szemeit. A megboldogultnak porrései — a r. kath. egyház szertartása szerint — folyó hó 5-én délután 4 órákor Magyarpatakon fognak végső nyugalomra tételni. Mely gyászalkalomra rokonainkat, barátainkat s ismerőseinket fájó szívvel meghívjuk. Az engesztelő szentmise áldozat a magyarpataki rom. kath. templomban folyó hó 6-án d. e. 10 órákor mutattatik be az egek Urának. Legyen áldott emléke s az örök világosság fényeskedjék neki! — Magyarpatak, 1895. augusztus 8. Az összes rokonok nevében: Hummel Antal és neje Nagy Róza, Hummel Jozefa gyermekei. Hummel Sándor testvér. Hummel Ödön és Hummel Károly unokái.

* **A vörös kakas.** Tegnap délelőtt két tüzeset fordult elő városunkban. Az egyik Weisz Mór váraljai lakos sütő kemenczéből eredt s szerencse, hogy a kivonult tüzoltóság megakadályozta a tova terjedést. A másik a külvárosi Hattyu-utbzában történt. Korhely Mátyás szítás házagyladt ki s — az egész tüzoltózet leégett. Mindkét tüznél jelenvoltak: ifj. Rimler Károly rendőrfőkapitány. Lörinczi és Mandel rendőrbiztosok. A tüzoltóság részéről: Mezey fő- és Diósy alparancsnok és Sarkadi csapat vezető. Ezenkívül egy vak tüzi lárma is s ez állítólagos kéménytüz csillagvároson volt, de a kivonult tüzoltóság tüzet nem talált.

* **A fürdés áldozata.** Az idén csaknem rendes rovatot nyithatnánk a fürdés áldozatainak. A fürdési idény beálltával alig mulik el egy nap anélkül, hogy újabb és újabb áldozatokról ne kapnánk értesítéseket. Berzován: Ollár Imre 21 éves legény fürdés közben a Marosba fullt.

* **D. Handel Berta arcképei.** D. Handel Berta a m. kir. opera tagjának, ki e hó 15-től kezdve három estén át fogja a váradi közönséget gyönyörködtetni — Sonnenfeld Adolf, bémentéri papir kereskedése kirakatában több arcképe látható különféle szerepeiben.

* **Lopás az országuton.** A váradtól Margitáig vezető ország uton levő korezmába betért Kis Lörincz egy pohár borra. De míg ő bent szüresölgette az 50 percentes bort, kint levő szekereőről egy szürt két pár uj csizmát s a subában levő tárczát, 50 frt. tartalmat ellopták. A tetteseket az odavaló esendőség körorzi.

* **Megezáfolt katonai brutálitás.** Tegnap alarmirozta a közönséget egy katonai affair, a mely egy cseppet sem volt alkalmas arra, hogy a katonaság és polgárság között különösen Nagyváradon fennálló jó viszonyt szorosabbá tegye. — Arról szolt a kósza hir, hogy egy Mártha nevezetű őrmester a puska agyával egy honvéd közlegényt ugy fejen vágott, hogy az rögtön összerogyott. Illetékes helyen szerzett információnk alapján megirhatjuk, hogy a közlegény gyakorlat közben midőna földről vezény szóra felkelt, vigyázatlanságból tizedesét (és nem őrmesterét) homlokán kétszer ugy megütötte, hogy a vér előntötte a szemét. A tizedes elvakulva megtaszította a katonát, a ki erre szimulálva összeesett és a kórházba szállította magát a hol kitünt, hogy semmi baja és csak azért tette, hogy felebbvalójának bajt szerezzen. A

katonai brutálitásról szolt felfujt hir-hólyag valódi tényállás által jelentéktelen és egy furfangos baka szimulálására esik össze.

* **Kinevezés.** Nagyvárad város polgármestere Sal Ferencz Gram Béla volt vármegyei hivatalnokot, napidijassá nevezte ki s szolgálatlóttele az adóhivatalhoz osztotta be.

* **Esküvő.** Erdélyi György vasárnap d. u. tartja esküvőjét Fráter Ágoston bájos és művelt leányával Jolánnal Mező-Telegden.

* **Munkásforradalom a pázmányi pusztán.** A Füzesgyarmathoz tartozó pázmányi pusztán — mint nekünk írják — véres verekedés történt. Erdélyi munkások végzik az aratást és a részkiosztás alkalmával Moldován László és Papp János összeverekedtek s a munkáshad két pártra oszlott. Moldoványi késével rohant az ellénfélre s nyomában társai. Az összeütközés alatt főleg Papp József szenvedett súlyos sebeket. Több tettet a esendőség le is tartóztatott.

* **A tegnapi óralopáshoz.** Lapunkban tegnap említettük, hogy egy kis fiutól egy lelt órát és arany lánczot egy izraelita elvette. A gazdája már jelentkezett Moskovits Vilmos személyében, de a tolvaj ez ideig még csak — ke-restetik.

* **A peczeszöllői gyógyszerár.** M. kir. belügyminiszter értesítette Biharvármegye alispáni hivatalát, hogy Marschalkó Leó peczeszöllői gyógyszerész, gyógytár tartási jogáról lemondott. — E végből felhívja, hogy intézkedjék, miszerint ezen gyógyszerár fenntartási joga a legrövidebb idő alatt töltsék be s a vármegye hozzon javaslatba egy oly egyént, a kinek a vármegye az új peczeszöllői gyógyszerár jogot oda adományozni óhajtja.

* **Ruhalopás.** Fánye Tógyer csavargón egy kőműves legény megismerte elveszett ruháját s jelentést tett a rendőrségnek ki elfogatta Fányét, ki azt vallotta, hogy ő a ruhát Altmann Albertől vette ki, már halált okozó súlyos testi sérítés és pénzhamisításbüntette miatt több évre el volt ítélve. A rendőrség őt is letartóztatta.

* **Neukom a törvény előtt.** Mint nyiregyházi levelezőnk írja — Neukom a thuzséri halállal végződő hypnotizálás miatt a törvényszék elé kerül. Az igazságügyi miniszteriumtól most érkezett le az igazságügyi orvosi tanács véleménye, mely az elkövetett cselekményben büntetendő esetet lát fenn forogni.

* **Kiütötte a szemét.** Kovács Szavetta 16—17 éves cigányleány szokása, hogy csontszedés ürügye alatt az udvarokba megy s ha lehet lop. Tegnap dr. Nemes Áron uri utczai udvarába is bement s a hetessel összeveszték. A boszus cigányleány a hetes balszemét oly súlyosan megsebesítette, hogy állítólag el is vesztí szeme világát. A cigányleány most — hűvösre kerül.

* **Tizennégy éves menyecske.** Bécsben az ottakringi plébánián néhány nap előtt érdekes esküvő ment végbe. A vőlegény, aki már harminczöt éves, foglalkozására rézve zenész, a menyasszony pedig bájos fiatal tizennégy éves leánygyermek, aki fehér ruhácskájában olybá tünt föl az oltár előtt, mintha atyjával az első áldozásra ment volna.

* **Az eszéki magyarallenes botrány.** A horvát izgatók felháborító, galád üzelmeinek csakugyan meg volt az az eredménye, a mit óhajtottak. Mint levelezőnk értesit bennünket a lelkiösmeretlen, botrányokra való tekintetek miatt ugyanis — az ottani rendőrség a magyar szintársulat további előadásait beszüntette. Szegény. Thália papjai ki a horvátok közé mentek, hogy nyelvünk szolgálatában nem érdemltek meg, hogy ily csufosan járjanak el veletek.

* **A kispesti rémdráma.** A borzalmas kispesti családi dráma véres áldozatai közül most már csak ketten élnek: A kis Lina és a három éves Károly. A nyolcz éves Etelka ma reggel fél nyolczkor meghalt. A szegény teremtés rendkívüli sokat szenvedett, ugy, hogy megváltás

volt reá a halál. Holttestét átszállították a törvényszéki orvostani intézetbe, atyja és Matild nővérének holtteste mellé, a kik még most is bonczolatlanul fekszenek a halottas kamrában. Ha a törvényszék a bonczolást ma sem rendeli el, úgy a három halottat holnap délután együtt temetik el. A temetést Gucker rokonsága rendezzi, mely a vérengzés óta állandóan a fővárosban tartózkodik.

* **Ellopott szentségtartó.** Nagy felháborodást keltett Sollingenben az odaváló katolikusok körében az a hír, hogy egy vakmerő betörő-tolvaj ellopta a templomból a szentségtartót. A megejtett vizsgálat alkalmával csak annyit tudtak megállapítani, hogy a tolvaj a sekrestye felől hatolt be a templomba, kilétét azonban még csak nem is sejtik.

* **Meghalt.** Ott fekszik a család kedvence — holtan élettelenül. A család tagok szomorú arca, a megilletődés elárulja, hogy az a ki már nincs többé — a család kedvence volt. — A »Miska« — mert úgy hívták — a kis szárnyas halottat nem fityüli föl többé álmából a kis Pista gyereket és ez a kis Pista gyerekek olyan nagyon fáj, hogy piczi szája pityergésre áll és minden perczen kérdezi az »Anyát« de hát mért halt meg a »Miska«? Nem lesz nekünk többé madarunk, aki fityülésével korán reggel felkölt, — aki figyelmeztesse a jó gyermekeket, hogy már fel kell kelni. Az anya nem magyarázhatja meg igazi kedvenceinek ezen kérdést, — hanem ölébe kapja és megnyugtatta őt: hogy majd ha nagyobb lesz — akkor ő majd megfogja neki magyarázni — hogy — bizony mi egyszer mindnyájan meghalunk.

Halál a szinkör udvarán.

Saját tudósítinktól.

Bent a színházban tapsolt s kaczagott a közönség, kint pedig egy rémes sikoltás reszkettette meg a levegőt.

A függöny legördült s a tapsvihár közepette egy intelligens asszonyt szállítottak el a szinkör udvaráról. Sokan ismerik s általános részvétet érez mindenki azok iránt kiket közvetlenül érintett e haláleset.

Az első felvonásban még mulatott a kaczagató francia bohózat, ott ült egy páholyban két unokájával s rokonaival s a második felvonás alatt már halva szállították el.

Weisz Károly az intelligens néposztályhoz tartozó kereskedő s előkelő boltja van a nagy-piaczon. Jelenleg *Debreczenben* időzik, felesége pedig itthon maradt s szórakozást akart szerezni magának s unokáival színházba ment.

Az első és második felvonás közötti szünet véget ért s az udvarról vissza akart menni páholyába, de a páholy ajtónál rémitő sikoltás mellett összerogyott.

Próbálgatták éleszeni vizzel s különféle szerekkel, de minden hasztalan maradt.

A zajra elősietett dr. *Berkovits* Miklós és dr. *Baróthy* Akos, kik konstatalták a halált s azonnal telefonozták a rendőrséghez.

Kis ideig próbálták titkolni az esetet, hogy az előadás összhangját meg ne zavarják de nem sikerült a titkolódzás és gyorsan terjedt el a nagy közönség között a hír, s mindenki izgatottan kérdezősködött az esetről.

A város kocsián lakására szállították a halottat, a távol levő férjet pedig sürgönyileg értesítették.

Mindenkit fájdalmasan érintett az eset s lesújtva gondolunk a tragikus eset által megsomorított családra s a szenzációt kedvelő közönség pedig lesi az újabb híreket a család viszonyairól s az eset részleteiről.

A haza szállított holttestet az orvosok azonnal megvizsgálták a hivatalos bonczolás azonban csak holnap lesz megtartva, de azt máris tudhatjuk, hogy a kövér természetű asszony halálát szélhűtés okozta.

A holttest elszállítása után folytatódott az előadás, de a közönség figyelmét nem kerülte el, hogy kis idő előtt, még meg emberekkel telt páholy most üresen komoran áll.

A közönség tombolt tovább: mulatott s a megzavart szinkedély kis idő múltán ismét rendes kerékvágáska estek, egy család pedig kedvesse kihült temetőnél zokog.

Debreczen felől érkező vonat utasai pedig nem tudják, hogy egy tegnap még boldog férj, ma árván s sötét bánattal tér haza.

Vidéki levelezés.

Bihar, 1895. augusztus 7.

T. szerkesztő úr!

A B. Püspökiben építendő r. k. templom előmunkálatai a mérnöki kimérésekkel f. hó 6-án kezdetüket vették. Peizer urad. mérnök egy másik mérnökkel főnirt napon az építendő templom alaprajza után, a vállalkozó építő mester Gábor János jelenlétében — a fundamentomot mérték ki.

Szombaton pedig, azaz Lőrincz napján, ünnepélyes aktussal fogják az alapást megkezdeni.

Említett nap reggelén jókor ágyúörgések és harangok zúgása által lesznek figyelmeztetve a kath. hívek az ünnepélyre és azok jelenlétében Dr. Belezna y Károly pléhános ur fogja az első ásást megkezdeni.

Szép figyelemre valló tény lesz ez Lőrincz napján, mely épen a bíboros püspök, mint ottani kegy úrnak névünnepe lévén, kinek bőkezűsége és áldozatkészségéből fog a díszes r. k. templom romai stílusban felépülni.

Az építés szombaton kezdetét veszi és azontúl szakadatlanul folytatják, mint hírlik, még az idén tető alá kerül az új templom.

r. l.

Belényes, 1895. aug. 7.

T. Szerkesztő ur!

A belényesi államilag segélyezett városi (községi) iparostanoncz-iskola előjárósága: Nerpsz Dezső bizotts. elnök, Fekete Demeter igazgató Kovács József gondnok és Mártonffy Zoltán tantestületi jegyző jelenlétében osztattak ki, szerkesztésében megjelent »Iparosok olvasótára« című füzetek jutalmul a jó magaviseletet és szorgalmat tanúsított iparos tanulóknak közt.

A kiosztásnál figyelem fordított arra, hogy a füzetek tartalma egyezzen a tanuló iparával, hogy így közvetlen hasznot meríthessen annak olvasásából.

Mint örvendetes jelenség konstatalható ez alkalommal, hogy a tanulók, nemesak a kitüntetésnek örvendtek, — mely kiemeli őket társaik közül, — hanem a könyvnek magának is; amint nem egy közölök — a bizottság elé járulva, érzékeny hangon köszönte meg a hasznos könyvet, melyet mint értékes ajándékot és emléket fog megőrizni. Haza mentőkben diadalmal arccal mutogatták társaiknak a csinos füzeteket, kik jövőre maguk is törekedni fognak ily kitüntetés után.

A jutalomkönyvek a miniszter által az ipariskolai alaphól engedélyezett segélyösszegekből lettek beszerezve.

r. — l.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Péntek: *A csőd.*

Szombat: *A szentivánéji álom.*

Vasárnap: d. u.: *Uff király.*

Este: *A párisi rongyszédő.*

A két Champignol.

Bohózat 3 felvonásban. Irták: Feydeau és Desvallieres. Fordította: Rákosi Viktor. Először adták a nagyvárad színházban 1895. Augusztus 8-án.

Szintársulatunk legambiciozusabb és legkitünőbb tagjainak egyike, Rónaszéky Gusztáv tegnapi jutalomjátékára egy premiéret választott ki, egy francia bohózatot. Francia bohózat premiéreje és Rónaszéky jutalomjátéka természetes, hogy telt házat eredményeztek.

A mi az új bohózatot illeti arról a következőket irhatjuk:

Feydeau és Desvallieres urak irtak egy darabot, elnevezték Champignol malgré lui-nek és kétségkívül minden gonosz szándék nélkül felhasználták benne a Denever egész első felvonását. Feltűnő pedig ez a csekély körülmény azért, mert azt az első felvonást nemesak felhasználták az ő bohózatukban, de meg is hagyták első felvonásnak.

Mindezek előrebocsátása után pedig utazunk el Párisba és lépünk be Champignol festő Rónaszéky modern komforttal berendezett műtermébe.

Champignol nincs itthon és így nem ne-

héz kitalálni, hogy ki lehet az a derék fiatal ember, aki az ő fiatal feleségének, Angelának (Delli Ema) udvarol. Persze, hogy a házibarád, a kit Saint Florimondnak (Foriss) hívnak. És mialatt Champignolné és Saint Florimond boldogan eszevegnek, megérkezik az előbbinek egész rokonsága. Jönnek Párisba, hogy megismerjék Champignolt, a férjet, a ki elég könnyelmű és művész ahhoz, hogy alig néhány havi házasság után nejét magára hagyja.

A derék Champignolné a rokonok megérkezése kinosan érinti. Mit fognak ezek felőle gondolni, ha a távollevő férj helyett a házibarádot fogja nekik bemutatni. De feltalálja magát.

Chamel szalámigyáros (Balassa) Mauricette a leánya (Hunyadiné), Singleton a veje (Szendrei), — Champignol, az uram!

A kölesönös bemutatkozás megtörtént. Saint Florimond pedig elég okos ember ahhoz, hogy eljátszsa szerepét. Elsőben is esőkolózik Angelával, később pedig olyan zseniálisan szerződötti Sárít szobaleánynak, hogy a jó vidékiek megállapodnak Champignol férj voltának elsőrendű kvalitásában.

Florimond élénk áradozása közepett egyszerre csak két katona lép be és azzal a kérdéssel fordul ő nagyságához, hogy vajjon Champignol ur itthon van-e?

Florimond-t ezután mint póttartalékost elviszik Champignol helyett fegyvergyakorlatra.

Mielőtt a legördülő függöny az első felvonás befejeztét jelentené, hazajön az igazi Champignol és nesztét veszi hogy őt katonának keresték. Erre annyira megrémül, hogy még köszönni, illetőleg bucsuzni is elfelejt a feleségétől és rohan fegyvergyakorlatra az ő ezredéhez.

A második felvonás Clermontban, a barak táborban történik.

A rezervisták már teljes számban berukkoltak és Ledoux hadnagy (Sólyom) épen most olvasta fel a névsorukat. A hadnagy ezen eslekedetének a pompásnál-pompásabb jelenetek biztosítják a feltétlen sikert. A bevonult rezervisták mindegyike kitünően eltalált alak, hívják ezt akár Valenze hercegeknek, Badinnek, Lafanchettenek, Pingonnak, Lavalanchenak vagy Rouchenak. Igen, ezek a baraktáborbeli jelenetek megszólaltatják a két Champignol szerzőiben a hamisítatlan francia elmésséget.

És Champignolék? Az egyik, az áldozat, két napi fogságot kapott a miért későn érkezett. A másik, a férj, az ki tudja merre keresi az ő ezredét!

És most, hogy bevonultattuk a rezervistákat, rukkoltassuk be az asszonyokat is. Elsőben is Angelával találkozunk a kaszárnya udvarán. A szép asszony jött megnézni a férjét, az ál-férjét ugyanis, vagy Florimond-t, ha úgy tetszik. Camaret kapitány (Gál) szíves készséggel engedi meg Angelának, a kinek és családjának egyébként régi jó barátja, hogy állítólagos férjével találkozzék. Ez megtörténik. A szerelmek beszélgetésének folyamán kistül elsőben is, hogy a kettejük közti viszony olyan ártatlan, mint egy most született husvéti báránka, és kistül továbbá, hogy Saint Florimond nem ohajtja még tovább is játszani a férj épen azon szerepeit, a melyek kellemetlenek, furcsák és unalmasak.

Alighogy ez kiderült, megérkezik az igazi Champignol. Néhány óra, és őt is uniformisba bujtatják és e percztől fogva a póttartalékok közt két Champignol szolgál.

A bonyodalmak, vagy mondjuk, főreértések legkaczagatóbb momentuma az, hogy úgy Saint Florimondnak, mint Champignolnak hosszú a haja. A kapitány ekkor elrendeli a hadnagynak, hogy Saint Florimondnak a haját, a kit ő Champignolnak gondol, meg kell nyírni. A hadnagy ezt az utasítást továbbítja az őrmesternek, aki aztán az igazi Champignolnak vágatja le a haját. Ez magában véve még nem volna baj, ha a kapitány nem találkozik valamivel később az ő saját külön Champignoljával, a kinek persze még mindig hosszú a haja. És ismét megtörténne a hajnyírás iránti utasítások. Ennek pedig az a természetes bohózatbeli következménye, hogy az igazi Champignol haját még kurtábbra nyírják. De még ez sem volna baj, ha a Fourrageot őrnagy (Bács), nem találkoznék a kapitány saját külön Champignoljával, a kinek persze még most is hosszú a haja.

A borbély eszeveszetten keresi Champignolt.

— No Champignol, ha sohase nyirták a hajadat most úgy megnyírom, hogy halálodig arról koldulsz.

És behurezolja szegény Champignolt a műhelybe, leborotválja a fejét és meg van győződve arról, hogy most minden rendjén van.

Ez a jelenet koloszális hatást csinált. A közönség lelkesen tapsolt és pompásan mulattott rajta. Ugyancsak élénk tetszést aratott az a kis epizód is, mikor a kapitány az ál Champignollal, az igazi Champignolasszisztálása mellett lefestette magát.

E kis kitérés után vegyük fel ismét a helyzet tárgyának fonalát.

A hadnagy őrségül kirendeli a Champignol gyanánt szereplő Saint Florimond-t, a kapitány pedig az igazi Champignol-t.

És itt a vártán nagyon megarátkoznak. Florimond nem is késik, a nevek elhallgatásával elbeszéli miként került ő póttartalékos csávájába és mikor megtudja, hogy mindezt Angela férjének Champignolnak mondotta el, kétségbe esik.

De csakhamar kiugrik belőle a filozófus és miután magához tért, elmélkedik:

— Most, hogy itt van Champignol, az én szerepem véget ért. Én tehát megmaradhatok gentlemannek és meg is szokhatom.

A tervet a tett követi. És most már csak ugyan rendben volna minden, ha a »Két Champignol« nem három, de két felvonásos bohózat volna. Így hát meg kell jönnie Angelának, a kit igazi férje: Champignol megpillant és a nyakába ugrik. Ezt látják a rezervisták, a kik, Angelát, mint Florimond nejét ismerik és el kezdenek kiabálni, hogy Champignolt megsejti a felesége. Az igazi Champignolnak sem kell több, és az az épen menekülni akaró Florimond-t elesípi.

A harmadik felvonásban.

Rivolet asszony estélyén együtt van a baktábor közönségének legnagyobb része, továbbá Camaret kapitány leánya Adrienne és Celestin, ki egy órán keresztül udvaroltat magának Adriennel, amíg beleegyeznek a vele kötendő házasságba. Pedig ezt a leányt, Saint-Florimondnak szánták. És ez a Florimond mindjárt itt is lesz. De előbb megérkezik Angela, aki szintén hivatalos az estélyre és Sári a Champignolék volt eselédjük, aki most Rivolet asszonynál szolgál.

Az inas bejelenti Florimond-t.

— Tessék!

Camaret kapitány elhámul.

Hiszen maga Champignol!

— Dehogy kérem, én Florimond vagyok. — Hát azt hiszi az ur, hogy én bolond vagyok. Lássuk csak! Valence herceg! maga együtt volt póttartalékos ezzel az urral. Ki ez?

— Champignol!

— Celestin ki ez?

— Champignol!

— De itt van Champignolné is. Majd megkérjük őt is.

Angela egy perczig habozik, majd kijelenti, hogy Saint Florimond Champignol és az ő férje.

Most már megáll Florimondnak az esze és kicsibe mulik, hogy maga is el nem hiszi, hogy ő Champignol. De előbb megpróbálja tagadni.

Erre Angela kijelenti, hogy férjének megjött szokásos rohama és nem tudja mit beszél.

Időközben megjelenik az igazi Champignol, a ki a személyazonosság megállapítására berendelt korona tanu. Champignol elsőben is a feleségére rohan és számon kéri hűtlenségét. De ez kimagyarázza magát és most már csak arról van szó, hogyan kell az igazi Champignolt megmenteni a 13 napos fegyvergyakorlattól.

Rögtön sikerül ez is. Camaret ugyanis megkérdezi Champignoltól, hogy ő kicsoda? És a ravasz festő kimondja a végszót:

— Saint Florimond vagyok!

— Lám, lám. És ez az ur?

— Champignol.

— Nagyon jó. Kedves Champignol — mondja a kapitány — sziveskedjék bemenni a kaszárnyába és — vágassa le a haját!

A szereplők majdnem kivétel nélkül derekasan megállták helyüket, s nekik köszönhető egyedül, ha a darab sokáig repertoiron marad.

—y.

A esőd.

A legérdekesebb darabok egyikét Björnson Björnsterne társadalmi színművét: »A esőd«-öt mutatja be ma a színtársulat. Nagy szorgalommal készült rá, hogy e hirneves színmű hozzá méltó előadásban kerüljön színre.

A szentivánéji álom a hét érdekes műsorának ambíciós befecézése lesz a szombati előadás, midőn Shakspeare bájos bohóságát adják elő. A színirodalom egyik legpoétikusabb bohózata, Arany János classikus fordításában Mendelssohn remek zenéjével, díszes kiállítással és gondos szereposztással kerül színre.

A vasárnapi előadások. Vasárnapra »A párisi rongyszedő« című romantikus színművét adják elő. A czimszerepet Gál Gyula fogja játszani.

Vonatok érkezési és indulási ideje

1895. május 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-48, 7-15, 8-42.	Budapest felé 2-26, 8-43, 11-04, 11-32, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 3-58, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskőh-Belényesről 11-05, 9-09.	Belényes-Vaskőh felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.	Kót-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Érmihályfalváról 8-10, 9-14.	Ermihályfalva felé 6-45, 4-35.
Szent-László és Félix fürdőből 8-15*, 10-10, 3-37*, 6-20, 8-55, 10-54*	Szent-László és Félix fürdőbe 6-40*, 8-39, 2-05* 4-45, 7-20, 9-19*

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

A *-gal jelölt vonatok csak vásár- és ünnepnapokon közlekednek.

REGENY-CSARNOK.

Elfojtott érzelem.

— Novelle —

5

Irta: Kritsa Róza.

(Folytatás és vége.)

Ezt csak azért is elhiheti nekem, mert bár én a kegyed látogatása után azonnal értesitem őt nyomozó helyzetük felől, mégis válaszában Béla, amelyet ép tegnap kezeltem, semmi megjegyzést nem tesz ez ügyre vonatkozólag. Levelemnek minden pontjára reflektál csak ez egyet hagyja érintetlen. Ebből látom, hogy már is megjött az esze és nem fog vágyódni arra, hogy nemesi nevét összezavarja a falusi jegyző leányának nevével.

Mint sebzett vad szökött az asszonyság elé Mari:

— »Asszonyom! a tiszta nevet, a melyet becsületes atyámtól örökölttem, nem engedem, hogy senki egy lehelletével is érintse! Ezegetlen örökségem és legdrágább kincs nekem.«

— »Ne értsen félre — felelé hidegen a büszke asszony. En nem értettem azt, hogy a kegyetek nevének piszok volna, csak azon nézetemnek adtam kifejezést, hogy bízom a fiam józan eszében, amelylyel belátni fogja azt, hogy mivel tartozik az ősrégi nemes névnek, s hogy ezt nem szabad összekeverni egy olyan családval, amely a semmiből vette eredetét.«

Ez sok volt a Mari érzékeny szívének... Kezei göresösen fogódtak az asztalba. Szólni akart, de torkát összeszorítá a fájdalom.

— »Miután a minket érdeklő dolgokat elmondám — szólt felállva az asszonyság — végezetül még megjegyzem azt, hogy ha nem akar a kisasszony anyjának szivtelen gyermeke és a kis árváknak rossz testvére lenni, úgy nem fogja visszautasítani ezt az igazán előnyös ajánlatot. Nem szabad annyira önzőnek lenni, hogy bolondos ábrándjaiért áldozatul dobja családját. Tudja mi vár kegyetekre, ha e szerencsét elveti magától? Egy küzdelemteljes élet... A kisasszony gyenge testalkatával nem sok ideig fogja bírni azt, hogy munkája árával tartsa fenn a házat és akkor vagy kőnyöradományra szorulnak, amely mellett sok-

szor kell koplalni, avagy pedig... No, fontolja jól meg tanácsomat és e szerint feleljen Molnár Istvánnak, mert közelebről látogatást fog tenni kegyednél.«

Csak a gögös asszony eltávozása után tért teljesen magához Mari. Mintha csak félálomban történt volna mindaz, amit az elmúlt órában át élt.

Elgondolta, hogy mégis csak igaza van annak az asszonynak, mert ha Béla nem változik is iránta, ők azért egymásé még sem lehetnek, mert erős akadályul fognak állni mindig a szülők... És amidőn pár nap múlva jött a kérő — a 40 évet meghaladt félig már agglegény — igent mondott neki.

Eljegyzése után ismét hozzájött a Béla anyja és megdicsérvén okos eszéért, kérte őt, hogyha valaha Bélával találkozni fog, hallgasson mélyen arról, a mi közöttünk lefolyt.

Ő azt nem akarta megígérni; csak azért is elmond mindent, hogy tudja meg Béla, miszerint az anyja kényszerítése folytán mondott le róla. De az asszony addig beszélt neki, fejtegetvén azt, hogy ha ön feláldozó szíve által a saját családjának boldogítására lehet, miért tegye ugyanakkor feldulttá egy másik család életét. Mi haszon háromolnék abból ő reá, ha Béla előtt utálttá tenné az anyját. Hiszen ha valóban szerette Bélát abban kell igyekeznie, hogy feledésre bírja őt stb. stb. És ugye tele tölté fejét ilyen beszédekkel, míg végre szavát adta, hogy Béla előtt soha nem fog ez ügyről szólni.

Most már késő a megbánás; eltűntek visszahozhatlanul azok a perczek, a melyekben tisztázhatta volna magát Béla előtt.

Végtelen gyűlölettel gondol arra a gögös asszonyra, aki úgy összetörte boldogságát... És Béla mégis azt hiszi felőle, hogy boldog, s ezt olyan nagyon irigyelte tőle, hogy még a kezét sem nyujtá neki.

És megnyugvást keres a szegény asszony abban, hogy mégis jobb, hogy így történt ez a mai jelenet; ha az ő élete sivár is, de Béla még boldog lehet. Most haragszik reá és lassankint feledni fogja őt, De mi lenne annak a vége, ha való igaz alakjában állna Béla előtt... Ő férjes nő, többé már nem szabad...

T Á V I R A T O K.

Az egyházpolitikai reform és a püspöki kar.

Budapest, aug. 8. (Saját tud. táv.)

A jelek mutatnak, hogy a kormány ismét preokkupálni akarja a püspöki kart az egyházpolitikai reform kérdésben. Erre mutat a következő közlemény, a melyet a kormány lapja, a Nemzet ama esti számában közöl:

Vaszary Kolos hercegprimás, — mint megbízható helyről értesülünk, — már szétküldte a püspökhöz annak a püspöki körlevélnek a fogalmazványát, a melyet a magyar püspöki kar a polgári házasságról szóló törvény kérdésében fog majd kibocsájtani. A körlevél tervezetének hangja igen mérsékelt, nem kíván az egyházpolitikai törvények kérdésében semmi akeziót és a törvényekkel szemben a passzivitást ajánlja.

A Haas és Deutsch gyilkosság.

Budapest, aug. 8. (Saját tud. táv.)

Császár Károlyt, Kisfaludy László fogházigazgató külön czellába tette. Dr. Halász Lajos királyi alügyész azzal az indítvánnyal fordult a törvényszékhez, hogy Császár ellen a büntetőtörvénykönyv 278. §-a alapján indítsa meg a bűnvizsgálatot, amely szakasz az előre megfontolt szándék után végrehajtott gyilkosságról szól.

Az indítvány még a déli órákban átment a törvényszékhez, amely dr. Haupt Albert központi vizsgálóbíró bizta meg a vizsgálat vezetésével.

A vizsgálóbíró ma a meggyilkolt Deutsch Lajosnak irodaszolgáját, Markkót Ignácot, valamint Gábor Illést, a Haas és Deutsch cég hivatalnokát hallgatta ki.

Az utóbbiak vallomásukban elmondják a már eléggé ismeretes tényállást, és határozottan állítják, hogy Császár a gyilkosság után lelövással fenyegetett mindenkit, a ki közelébe jön, és egyre ezt kiáltotta:

— Igy boszulja meg magát egy magyar ember!

Császár elmondotta, hogy mielőtt a Haas és Deutsch céghez került, Schopper rosznyói püspöknél volt alkalmazva, amely állását azért kellett elhagynia, mert az erdészeti államvizsgát nem tette le.

Elbocsátásakor a Haas és Deutsch cégnek több váltót állított ki a felvett előlegek és a tartozások fejében és ezeknek a váltóknak elsője járt volna le augusztus 11-én. Ez a váltó 750 forint-ról szólt.

A nemzetiségi kongresszus bejelentése.

Budapest, aug. 8. (Saját tud. táv.)
A főkapitányi hivatalhoz ma a következő bejelentés érkezett:

Mély tisztelettel alólirottak bejelentjük, hogy a magyarországi, román, szerb és tót nemzetiségi pártok tagjai, 1895. évi augusztus 10-én d. u. 2 órakor és esetleg folytatólag aug. 11. és 12-én Budapesten, a Nemzeti szálloda nagytermében, váczai-utca 22. szám alatt kongresszust szándékoznak megtartani. Ezen nemzetiségi kongresszus napirendjének egyedüli tárgya egy közös működési program megállapítása. Midőn egyúttal kijelentjük, hogy a kongresszuson résztvevők részéről a csend és rend megtartásáért minden tekintetben teljes felelősséget vállalunk magunkra, — tisztelettel kérjük a tek. főkapitánysági hivatalt: Méltóztassék a nemzetiségi kongresszus megtartását hatóságilag tudomásul venni. Kelt Budapest, 1895. évi augusztus 8. *Maugra* Vazul s. k., aradi lakos. *Mudrony* Pál s. k., turóc-szent-mártoni lakos ügyvéd. *Dr. Gavrilla* Emil s. k., ujdéki lakos, ügyvéd és lapszerkesztő. *Svehla* József s. k., *Ruffay* András s. k., *Jakob* Pál s. k., budapesti lakos, polgárok.

Uj minoritafőnök Szegeden.

Budapest, aug. 8. (Saját tud. táv.)
Szegedről táviratozzák, hogy Csák Alajos Czirják aradi lelkész Szegeden tartott nagykáptalanban, nagy többséggel a minorita-rend főnökévé választották.

Urechia Budapesten.

Budapest, aug. 8. (Saját tudósítónk táv.)
Urechia Vazul, a Liga elnöke, ki néhány nap óta Magyarországon körutazást tesz, hogy a román vezérférfiakkal tanácskozásokat folytasson, ma Budapestre érkezett, — hol a nemzetiségi kongresszus tárgyában ideérkezett küldöttekkel konferenciát tartott, Urechia innen Brüsszelbe megy, hogy az ottani interparlamentáris konferencián részt vegyen.

Ujabb keresztény üldözés.

Hongkon, aug. 8. (Saját tud. táv.)
Tegnap délután Fu-Eseuban, Couton mellett a felbőszült néptömeg megtámadta az angol és amerikai hittérítőket, a kiknek egy része Saminba menekült, másik része pedig Eu-Cseuban maradt. A rend helyreállítására egy kínai ágyúszázdot küldtek. Hir szerint rövid idő múlva a Quavtuntung tartomány összes hittérítő állomásait ki fogják tisztítani és a hittérítőket a nyílt kikötőkbe fogják kergetni. A vegetárius szövetség most már 12.000 főre rug, s mind jól fel lévén fegyverkezve, képesek lesznek a kínai csapatoknak elentállani.

Közgazdaság.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. auguszt. 7.

Budapest, augusztus 7. I. Készárúüzlet. Buzát ma mérsékelten kínáltak, a vételkedv csöndes volt és szilárd irányzat mellett 15.000 q. hazai búzát 5 krral olcsóbb árakon vásároltak.

Idegen búzában: szerb buza 5:50.

Rozs irányzata vevők tartózkodása folytán csöndes, ára 5.40—5.42 frton Budapesten.

Tengeri irányzata változatlan és forgalom nélküli.

Arpa irányzata megszilárdult. Elkelt 0—0 frton.

Zab irányzata valamivel szilárdabb Elkelt 7.—6.82½ frton.

II. Határidőüzlet. Amerika tegnap 3½ centt. árhányatlást jelentett. Az időjárás és a vevők tartózkodók. Árak marokkói háborús hírekre 3—4 krral javultak. Később azonban 1—2 krral maradtak.

Előfordult költségek: buza öszre 6.31—6.35 frt rozs öszre 5.39—5.41 frt, tengeri július—augusztusra 5.85—5.91 forint, tengeri augusztus—szeptemberre 5.57—6.1 frt, zab öszre 5.78—5.73 frt, káposzta-repüze augusztus—szeptemberre 9.25—9.35 forint.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. augusztus 8-án.	
Magyar aranyjárdék 4%	123.25
Magyar koronajárdék	99.75
Magyar vasuti kölesön aranyban 4½%	124.50
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2½%	103.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	122.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.25
Italmérségi jog megváltási kötvény	101.25
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.75
Magyar nyerevény sorsjegy-kölesön	157.75
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	145.75
Osztrák járadék papírban	100.75
Osztrák járadék ezüstben	101.—
Osztrák járadék aranyban	123.—
Osztrák korona járadék	101.—
1860. osztr. államsorsjegyek	154.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1075.—
Magyar hitelbank részvény	488.—
Osztrák hitelintézet részvény	397.80
Osztrák-magyar államvasuti részvény	417.—
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	960.—
Német birodalmi márka	59.35
London vista	121.75
Paris vista	48.15
20 márkás arany	11.87

SZINKÖR NAGYVÁRADON.

Nagy bérlet 98. sz.	V. Kis bérlet 18. sz.
Páros.	Páros.
Pénteken, 1895. augusztus 9-én.	
A C S Ő D.	
Színmű.	
Az előadás kezdete fél 8, vége 10 órakor.	
Szombaton, augusztus hó 10-én bérletfolyamban	
SZENT-IVÁN ÉJI ÁLOM.	
Vigjáték.	

Kiadó lakások.

Az Apáczá-utca 3-ik számú bérházban (ahol a TISZANTUL szerkesztősége és kiadóhivatala van)

nagyobb és kisebb lakások minden órában kiadók.

180 27—0

kiadók.

Értekezhetni **Dr. SCHWEIGER EDE** ügyvédnél Apáczá-utca 383—18. szám.

Magyarország sok százra menő ásványvizei között

a „Gieshübl“ viznek egyetlen hasonmása!

BODOKI

„MATILD-FORRÁS“

rendkívül szénsavdús és páratlanul tiszta égvényes savanyúvíz.

Elsőrangú asztali- és üdítő ital

a melynél tisztább, egészségesebb és kellemesebb ásványvizet képzelni sem lehet.

Legujabb vegyelemezés: . . . a bodoki „Matild-forrás“ vize a legtisztább és legértékesebb égvényes ásványvizünk. Ható alkotó részei közül nátriumbicarbonát- szénsavtartalma jóval nagyobb, mint a hasonló természetű (gieshübl, radeini, preblai, bilini kron-dorfi, luhi Margit stb.) vizeké. Ritka nagy szabad- és félig kötött szénsavtartalmának s kitünő kezelésének tulajdonítható, hogy a víz üledéket nem képez; gyógyító célokra használva érvényre jut a víz minden alkotó része . . .

Budapest, 1895. ápril 21.

Dr. Hankó Vilmos, s. k.

Orvosi tekintélyek egybehangzó nyilatkozata:

. . . . a bodoki Matild víz kitünő hatással van az emésztő és légző szervekre. A köhögési inger, rekedtség, tüdőhurul ugyancsak javulnak mellette. Vérkeringési zavaroknál, epe-, vese- és scrofulosus bajoknál is nem egyszer tapasztaltatott igen jó hatása. Étrendi italul és járványos időben ivóvíz helyett használva, megbecsülhetlen.

Borral, cognakkal, gyümölcs-szirupokkal, vagy tisztán magában használva a „Matild“ víz igazán pompás ital.

Árjegyzék és a víz leírása szívesen küldetik.

Árak Nagyváradon üveggel együtt egy liter 17 kr., fél liter 13 kr.

Nagyvárad főraktár **Wurst József** fűszer- és csemege kereskedése: kapható továbbá minden ásványvíz-üzletben és nevezetesebb vendéglőben.

Hazafias tisztelettel 198 28—0

György József, forrás kezelője.

(Háromszékmegye) **Bodok** (Háromszékmegye.)

Szép nehéz
SZALONA

legolcsóbb

napi árban

kapható

WURST JÓZSEF

(197) 2—3 czégnél

NAGYVÁRADON.